

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.

UN NUMĂR 3 LEI.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU.

COLABORATORI:

I. Aldea, Ier. Ciungan, I. Freazu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringenar
A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și particulare 180 lei. Redacția și Administrația la Aiud, strada Unirii 46.

Prestigiul învățătorului. (Cauzele scăderii lui și mijloacele de îndreptare.)

Dacă vom închide pentru câteva clipe ochii trupești și vom deschide pe cei sufletești, lăsându-ne furiași de trecutul nu tocmai îndepărtat al satelor noastre, pe dinaintea lor vor trece icoane din ce în ce tot mai frumoase, icoane tot mai vrăjite.

Iatăne întrun mic sătuleț din frumosul nostru Ardeal! În mijlocul lui, sau mai de o parte puțin pe un loc mai ridicat, se înalță modestă, sau pompoasă biserica, vechea păstrătoare a credinței în Dumnezeu și în neamul românesc. Vecernia de Duminecă seara s'a terminat. Popa Irimie bătrân ca vremea, și cu dascălul Vintilă, încărunit în muncă cinstită, — amândoi îmbrăcați în straele strămoșești — coboară încet cărăruia, ce duce dela biserică în ulița principală a satului.

Bărbați și femei mai în vârstă vin la o distanță cuviincioasă în urma lor, ca să nu le conturbe conversația despre parameii celiți în biserică. De-a lungul satului, pe dinaintea caselor, șed oameni, cari îndată ce văd aceste două fețe bisericesti, pline de cucernicie, se

ridică în picioare salutându-le respectuos. Flăcăii și fetele se desprind din horă, lăutarii încetează cântecul lor vrăjit. La primărie toți oamenii fac loc acestor doi moșnegi, veniți ca de pe altă lume. Ce zice popa, aprobă dascălul, obștea întărește și așa rămâne.

Așa a fost trecutul cu vraja lui.

Astăzi în contrast cu trecutul, vedem că autoritatea morală a acestor doi factori însemnați începe a scădea din ce în ce tot mai mult.

În cele următoare voi încerca să arăt — fără însă a avea pretenția să le înșir pe toate, — cari sunt cauzele, că prestigiul învățătorului (preoții vor ști ei înșiși să-și apere interesele lor) în loc să se ridice, scade din ce în ce, iar aflându-le pe acestea, ne vom da seama, cari sunt mijloacele prin cari s'ar putea îndrepta răul.

Situația materială slabă în care s'a aflat învățătorul în timpurile trecute, dar mai ales acum, îl silește involuntar, să se ocupe și cu altceva, pentru ca să-și poată susține familia. Lucrul acesta firește, unora dintre poporeni nu le convine și strigă: „Învățătorul să-și vază numai de școală!“ Aceasta o zic ei nu pentru interesul, ce l-ar purta școalei, ci pentrucă unii învățători folosindu-se, durere, și de astfel de mijloace pentru asigurarea existenței, cari n'au fost compatibile cu serviciul de învățător, i-au luat pe dinainte în unele afaceri bănești gheșefărești. Alții strigă — și aceștia sunt și mai naivi în concepția lor: — „Să nu se uite nici învățătorul la atâta plată, mai lucre și el!“

Cu ocaziunea tuturor alegerilor de deputați, unii candidați probabil ca să-și asigure și mai bine reușita, s'au folosit de un lucru nepermis: au șoptit alegătorilor, că să nu mai asulte de popa și învățător, căci aceștia își trag foc numai la oala lor. Iar eu am auzit cu urechile mele pe un țăran zicînd: „Jos cu nădrăgarii de învățători!“ Ceilalți îl aprobau.

Unii învățători se amestecă cu pasiune așa de mare în frământările mărunte, pline de patimi ale politicii sătești, încât e peste pulință ca să-și mai poată susți-

nea autoritatea morală, — căci oficială și așa nu au — în fața consătenilor adversari.

Multi dintre învățători privesc cercetarea bisericii ca o sarcină. Pe copii nu-i conduc la biserică, iar în afaceri de credință vorbesc destul de superficial.

Unii dintre noi bazați pe împrejurarea, că suntem slab salarizați, întorc vechiul proverb și zic greșit, se înțelege: după câtă plată am, muncesc îndeajuns. Ur-marea e că nu se desvoală peste tot locul muncă destul de intensivă în școală.

Unii se plâng vecinic de situația lor materială slabă, alții din contră paradează, când numai li-se dă ocaziune cu plata: că are așa, că capătă după copii și nevastă așa. Tot lucruri de acestea, pe cari auzin-dule țăranul în înconștiența lui se revoltă, iar învățăto-rului încetul cu încetul îi creiază o situație neplăcută între săteni, cari și așa nu-l ajută.

Relațiile încordate dintre preot și învățător, apoi dintre învățător și notar cari adeseori degenerază în dușmănie, îi pune deasemenia într'o situație nefavorabilă în ochii oamenilor.

Moralitatea, care la începutul războiului părea că crește, mai târziu a scăzut foarte mult. Venind țăranul nostru în contact cu tot felul de oameni și-a însușit dela aceștia tot felul de apucături rele. Tot simțul moral sădit în inimile lor în decursul anilor de școală, iar mai târziu prin biserică, a fost aproape distrus de urgia războiului. De aici provine și ura ce o au unii asupra învățătorului, considerându-l și pe el sărmanul de „domn“.

Am arătat în cele premergătoare unele din cauzele, cari în parte provin dela învățător, în parte dela alți factori și contribuiesc la scăderea prestigiului învățătoresc. Cunoscute odată acestea cauze, nu ne va fi greu a fixa și mijloacele menite a îndrepta răul. Aceste ar fi:

Îmbunătățirea grabnică a situației materiale a învă-țătorimei.

Să se evite în viitor astfel de apucături cu ocaziu-nea alegerilor, de-a mai pune pe învățător pe picior de

răsboiu cu poporul, căci această ruptură poate deveni fatală.

Învățătorul să nu se amestece în frământările pline pe patini ale politicii sătești. El să fie o persoană morală, plină de virtute și caracter.

Cercetarea bisericii esta o datorință morală, dela care nu se poate sustrage nici un învățător.

Muncă intensivă în școală.

Învățătorul să nu descopere tuturor, și chemați și nechemați năcazurile și bucuriile ce le are.

Să înceteze relațiile încordate dintre învățător preot și notar.

Învățătorimea, constituită în „cercuri culturale“, să se manifesteze cât mai des'n mijlocul poporului cu producțiuni de tot felul.

Punerea celui mai mare fond pe creșterea religioasă morală.

Problema creșterii religioase morale, care e cea mai importantă dintre toate acțiunile noastre nu numai acum devine actuală; ea a format în totdeauna una dintre cele mai de căpetenie preocupări ale factorilor competenți: a bisericii și școlii. Valurile răsboiului mondial, dar mai ales ale revoluției din toamna anului 1918 au făcut ca această problemă să devie mai actuală ca oricând, pentru că dacă am avea posibilitatea să măsurăm moralul omenirii am vedea — cu durere — că el e mai scăzut de cum ni-l închipuim.

Astăzi numai foarte puțini se mai gândesc și la o cultură a inimei, la o dezvoltare a sufletului, la formarea caracterului religios-moral. Ce sunt acestea pentru el? Nici nu și-ar da un răspuns măcar: cel mult un zimbet de ironie împreună cu compătimire. Ce vrei mai mult idealistule?

Societatea întreagă e viciată de materialismul murdar, care o stropește de stai să nu o mai cunoști. Și tu dascăl român cu fața suptă și palidă, cu ochii adânciți în orbitele lor, și plini de durere, cu înreaga la ființă din care se cetește o resemnare mare, tu vei avea

chemarea sublimă, să sguidui această societate din toropeala în care se află, din beția care i-a amorțit aproape toate simjurile.

Tu care în munca istovitoare de peste zi picuri din sufletul tău, picur de picur, în sufletul celui însetat, tu ești chemat, ca în nopțile de veghe, să treci pe dinaintea ochilor tăi sufletești toate mijloacele, toate căile de îndreptare și astfel să îndrepti inima tinerelor mlădițe după percepțele dumnezeiești.

Vasile Zdrenghia
iuv. dir.

M A R A.

Tăcerea religioasă a unui amurg de iarnă, domnia în odăița albă, luminată numai de flăcările, ce saltă în hore fantastice... ușoare. Într'un colț la gura sobii, dintre fulare subțiri și coverturi dantelate, se desprindea un chip dulce de față, care părea mai mult o sculptură, simbolizând durerea. Fruntea ei bombată cădea pe brațele încrucișate și hohote înăbușite scuturau umerii albi...

— Delia, tu plângi... zise, ridicându-se dela masă un bărbat înalt care o privia cu milă și neliniște. Ea nu răspunse.

— Spune-mi, la ce gândești, când ochii sunt pierduți în tristeța lor fără de margini?... Un oftat lung pe buzele albe și multe lacrimi pe obraz, a fost răspunsul.

— Delia, mi se pare, că suferința fizică nu ți-e atât de vie, cât cea morală — pe care o ști ascunde așa de bine.

— Ai spus adevărul, doctore... nici junghiul, care asemena unui vârf de cuțit îmi înțepă pieptul, nicici tusea, care mi destramă plămâni, nu mă dor atât cât mă doare rana inimii și dac'ai putea citi în sufletul meu, ai afla mărturisirea unei iubiri fără margini și strigătul durerilor nesfârșite...

— Imi place s'ascult ce-mi spui singură și să te compar în gândul meu, cu un fluture rănit, pe care Dzeu și nizuințele mele, îl vor face bine.

— Va fi greu, doctore! Un schelet nefolositor... o umbră, care se stinge, clipă cu clipă, să-și mai refacă urzeala destrămată a vieții, pentru a-și continua firul zilelor, fără de rost, este greu. Tu nu știi ce înseamnă a fi desprins de ziua de azi, fără dorul zilei de mâine... nu știi că pierzând ce-ți este drag, nu îți rămâne decât dorința, de-a sfărâma cât mai curând posibil șiragul zilelor lipsite de soare...

Doctorul îi cuprinse mâinile albe, privind-o trist, apoi zise.

— Delia scumpă, cuvintele acestea sunt isvorite dintr'un suflet adânc măhnit. Nu protestez, dar aș fi nespus de mulțumit,

dacă prietenia mea, îți va inspira încrederea necesară, pentru a-mi confia durerea ta. Privește-mă cu ochi de soră și lasă-mă să fiu fratele tău. Fata plânse mult pe umărul lui, apoi de sub perna dantelată scoase un caet pe care era scris: „Mara (o poveste)”.

— Citește Ovidiu dragă, așa frumos, cum tu știi . . .

II.

„Depart, departe între mări de smarald se 'tindea o țară frumoasă cu bogății nefârșite. Codrii neînsemnați de urme, livezi cu cerbi și căprioare . . . izvoare tainice . . . lacuri între flori . . . grădini sub cununi de roze aur, diamante fildeș și mărgăritare, iar mai frumoase ca acestea într'un ostrov îndepărtat, trăia Mara — fata împăratului.

Părul ei de aur cădea în valuri ușoare pe umeri, avea ochi, ca seninul albastrului de Maiu și fața, ca zăpada. Silueta ei gin-gașă purta haină presărată cu maci însângerați și instelate margarete. Piciorul i-se ascundea în pantofi de mătăasă roșie iar o coroană srălucitoare îi srângea fruntea și șuvițele neastâmpărate. Și avea Mara în acel ostrov un palat, care se ridica asemenea unui glob de cristal din mijlocul palmierilor și al portocalilor.

De jur împrejur se 'ntindeau grădini pline de soare, cu fluturi și concerte de priveghitori, cu fântâni, care țâșneau în văzduhul senin . . . Înăuntrul palatului? Marmura, aurul, se amestecau armonic cu mătasa, catifeana și blănurile scumpe . . . Robi și roabe tinere, învățați iscusii, înconjurau pe frumoasa Mara, numită și principesa fericită.

Lumea o vedea astfel și nu știa că ochi ei de azur, nu mai zimbiau dintr'un amurg, când gura neagră a mormântului, a înghițit pentru totdeauna pe împărăteasa — mama ei. Urmară anii copilării, lipsiți de soarele cald al iubirii de mamă, fără zâmbet, fără joc, petrecuți sub ochii severi a unei mamă vitregă. Aceasta o ura pe Mara și după ce cresc, vorbea într'una împăratului s'o căsătorească cu cel dintâi fiu de craiu, care va veni. Și auziră prinții din vecini și de departe despre frum. Marei; sosiră rând pe rând și tot așa placară. Fata nu încrăgia pe nici unul. Acest fapt infuria pe împărăteasa, care turba văzând chipul dulce al Marei și crezând, că va putea scăpa de ea, hotări să dea un ospăț, împărătesc, unde să fie chemați toți craii cu fii lor. Veniră viteji, prinți cu păr de aur, crăișori oacheși și voinici, dar ospățul era pe sfârșite și fata nu aflase nici unul pe plac. Deodată cum stă răzimată de tronul aurit al tatălui său, zări într'un ungher întunecat, un cap frumos închis în palme, doi ochi triști, cari o priviau pierduți. Îi plăcu așa de mult, încât fără a șovăi o clipă se 'ndreptă spre el. Uimiți par'că unul de frumuseța ce-luilalt, se priviau lung și abia într'un târziu întreabă ea blând:

— Crăișor drag, te rog să-mi spui, ce dor te-a dus în a mea țară? . . . de unde vii . . . și ochiul tău, de ce este înlăcrimat? . . .

— Nu sunt eu craiu frumoasă Mara și al meu dor zadarnic este, la ce oare vrei să ți-l spun? . . .

Și el tăcea, tăcea mereu, părea acum și mai măhnit. Mesenii li aruncau priviri pline de răutate, iar împărăteasa se 'ndreptă spre ei:

— Prințul acesta îți este alesul? Mara îl mai privi odată apoi răspunse: „Pe el îl voi iubi de acum”

Împăratul îi binecuvântă, hotărând nuntapentru o zi de Maiu când albastrul e mai senin și soarele mai luminos . . .

III.

Urmară pregătiri împărătești, luni după luni, săptămâni și ziua nunții sosi. Oaspeții, împărați, crăieșe, veniau cu mare alaiu. Muzicele ridicau palatul în văzduh, numai mișcare și viață peste tot. Mirele trebuia să sosiască clipă cu clipă. Mara frumoasă de nespus aștepta să-l zărească 'n prag, pentru ca dintr'o săritură să fie la pieptul lui, cu fruntea lipită de obrazul frumos al căruia contur abia de-l cunoștea sărutul ei.

Îl doria cu ardoarea, care se visează lucrurile celea mai dragi, cu infocarea, care o cunosc îndrăgostiți. Imagini pline de fericire defilau înaintea ochilor ei sufletești . . . Dar el întârzia mereu. Mara alerga dintr'o cameră într'alta, dela o fereastră la alta neliniștită . . .

Încetul cu încetul soarele se lasă spre asfințit și el tot nu venia. Oaspeții se mirau, împărăteasa turba, iar mireasa simțea că i-se frânge ceva în piept. Era palidă . . . capul îi ardea și își zicea cu frică „Dar dacă nu mai vine niciodată, dacă el a voit să facă din mine un fluture, care să ardă în para ochilor lui vicleni?” La acest gând se cutremură și genunchii i-se plecară: Reule Preabun, ajută-mă în ceasul acesta, când viața îmi depinde de o clipă a voinții tale. Tu singur ști cât l-am iubit și acum te-am coborât în dragostea mea, ca un copil gândul mamei în tot ce are mai sfânt, mai drag . . . Nu mi-l răpi Doamne, căci altar îți voi ridica în sufletul meu și al lui și 'n toate zilele te voi preamări”. — Plângea cu hohote, frângându-și mâinile . . . Dar în zadar. Cerul tăcea . . . Musafirii plecau pe rând, lăsând-o singură cu durerea ei. A doua zi împăratul îngrijat o chemă în camera lui, sfătuind-o blajin să primească de soț un prinț vecin, care o iubia nebun. Mara răspunse plângând:

— Nu pot să te așcul tată dragă. Iubirea ce-o am pentru acest străin, nu va dispărea decât străpungând inima, care o nutrește. Nu mă forța te rog să fac lucruri, contra voinții mele, căci m'ar ucide zi de zi.

Împărăteasa, care ascultase la ușă, intră ca o flăcără zicând:

— Sau vei primi de soț pe prințul, care zicem noi, sau vei pleca în lume.

— Nu, răspunse Mara. Atunci împărăteasa-i smulse coroana de pe frunte strigând infuriată:

— De azi 'nainte pragul acestei case nu-l vei mai trece cu a mea știre. Ești o nebună nesupusă. Ușa se deschise și Mara ieși. O luă înainte prin păduri neînsemnate de urme ca un copil pierdut. Ce se petrecea în sufletul ei este, greu de scris. Abia târziu în noapte ajunse la un bordeiu, pitulat lângă piciorul unei stânci. Intră frântă de oboseală și durere. Se culcă pe un pat făcut din ramuri, dar un junghiu pornit dela spate spre piept îi tăia respirația. Intreagă noaptea o petrecu în friguri și călduri și abia la ivirea zorilor adormi zdrobită. Când se deșteaptă era aproape de amiază. I-se părea, că este jocul unui vis urit. Se ridică cu greu așezându-se 'n bătaia soarelui, ce-i mângăia fața tristă. Ar fi dorit să smulgă acest glob, dătător de fericire, ca să-și întărească sufletul și corpul slăbit. Iși da seama de soarta ei și se îngrozia gândind la numărul anilor, ce avea să mai trăiască în acea frământare chinuitoare.

Trecură apoi zile 'ncete și săptămâni pustii. Frumoasa Mara devenise o umbră palidă cu ochii vecinic înlacrimați. Durerea îi zugrăvise pe față acea resemnare tristă, care 'mpletește pe frunte cutele suferinții. Gândia într'una, cum ar putea zdrobi visul de iubire și cu el viața ei . . . Doria să se sfârșească odată acea comedie omenească, care-i întunecase privirea și îi sfâșiasc inima. Uitase de mult de timp și de lume, când într'un amurg, cum sta așa pierdută 'n pragul bordeiului, față 'n față cu colțul stâncii, aude un cântec de fluer, care plângea par'că o iubire, clipe dulci, dispărute pentru totdeauna. Când încetă cântecul își ridică cu greu capul. Zări un ciobănaș, nespus de frumos, care o privia stăruitor. Peste câteva clipe acesta își aruncă departe fluerul și ca o săgeată se 'ndreptă spre bordeiu. Se opri . . . Nu se 'nșelase era figura dulce a Marei, în prag . . . Obrazul ei se făcu mai alb decât crinul . . . brațele-i cad fără putere și abia rosti :

— Sorin, tu bun și drag copil, de ce m'ai omorît cu dorul ? Ciobănașul cuprinse în brațe făptura ei delicată, sărută nebun ochii adânciți în orbite și numai după ce plânse mult pe umărul ei alb, descoperi povestea vieții lui. Spunea cum o zărise într'o Duminecă, mergând la biserică și cum din acea zi o urmăria fără nedejde. Ca s'o poată vedea la ospățul împărațesc, rugase pe sf. Vineri săi împrumute hainele strălucitoare de crăișor. Dar văzând, că este ales de cea mai frumoasă față din lume, n'a mai avut curajul s'o revadă, temându-se de mânia împăratului, când aceasta va afla că este un biet ciobănaș.

— Sorine, nu te-am intrăbat, de ești păstor sau prinț . . . eu te-am iubit . . . De ce vii astăzi prea târziu ? — zise înlănțindu-i gâtul în timp ce o tuse nesfârșită îi scutura pieptul . . . Fruntea-i se făcu ca de ghiață . . . buzele albe . . . capul îi căzu într'o parte. Câteva clipe vorbi fără șir, apoi respirația îi încetează . . . suspină adânc . . . închide ușor ochii, ca pentru somn apoi liniște complectă . . . „Mara, Mara“ o cheamă el zadarnic.

Ea dormea, dormea mereu. Atunci ciobănașul nebun de durere cuprinse și mai strâns făptura dragă, aleargă nebun spre colțul stâncii . . . aici sărută fără soț ochii ei reci, apoi fără a mai șovăi o clipă s'aruncă din colțul ascuțit în prăpastia adâncă, strigând: „Și în celealtă viață Mara, te voi iubi numai pe tine“. Iacă nu sfințise soarele, când doi ciobani trecând pela piciorul stâncii văzură doi morți îmbrățișați. Li se făcu milă și șăpară o groapă, lângă un isvor, aproape de un brad bătrân. Trecură apoi ani cu dimineți de Maiu și amurguri trandafirii, timpul și-a întins aripa mohorâtă a uitării, iar azi numai luna plimbându-și singurătatea pe cărarea veșniciei mai privește cu drad bradul, mărturia unei iubiri dintr'o fată de împărat și un ciobănaș cu ochi ca noaptea.

Doctorul inchise caetul. Privi lung chipul Delei, care contempla pierdută ultiimi tăciuni. Deodată își ridică truntea și întrebă zimbând:

— Spune-mi Ovidiu dragă, ți-a plăcut povestea?

Doctorul tăcea, privind-o trist și neliniștit.

— Eu știu ce gândști acum. Mă compari în gândul tău cu Mara. Tu știi, că și zilele mele sunt numărate, știi acum, că mă va ucide un dor tainic — necunoscut de nimeni.

Dar nu fi măhnit Ovidiu, ci ascultă-mi dorința cea mai dragă. Atunci când această „comedie omenească, ce mi-a întunecat privirea și mi-a sfâșiat inima“ se va sfârși, când singur clopotul de înmormântare, plângând îmi va zice rămasul bun, tu caută în mulțime un chip dulce și blând și de-l vei zări preșărând flori pe fruntea mea de gheață și o lacrimă în ochii lui de foc, să-i spui te rog, că am murit cu el în inimă și în gând. Poate ar mai fi zis ceva, dar ușa se deschise și Tanti Lucia, servi ceaiul. Era târziu și doctorul sfătui bolnava să se culce, apoi ieși . . . Afară fulgi inaripați se cerneau molatec. Din depărtări se desprindeau șoaapte, în care s'ascundea tragicul necrolog al codrului pustiu, cum pustiu era sufletul Deliei, despoiat de ori ce farmec, ca o pădure fără pasări și fără frunziș.

Aurora Popa inv.

O excursiune.

Inchis între patru pereți — foarte adesea murdari, rupti și plini de praf — copilul e silit să-și lase lumea lui, și să-și tortureze mintea, pentru a reține cât de cât din noisnul de reguli și date ce-i se impun. De multe ori i-se spun și lucruri pe care le-ar putea înțelege fără prea mari efortări, dar dacă nu i-se dă și posibilitatea de a le pipăi, trec și aceasta fără a-și ajunge întru totul ținta.

De câte ori nu i-se vorbește lui la geografie despre bogățiile și frumusețea țării noastre, de câte ori nu i-se spune la istorie în cuvintele cele mai însuflețite, că aproape la tot pasul întâlnești în țara noastră monumente și locuri istorice, cari ne aduc aminte de trecutul de suferință și glorie al neamului nostru? Toate acestea, de cele mai multe ori, se reduc numai la o memorare sarbădă și la o vorbărie seacă.

Vorbește-i copilului cât poțtești de ex. despre frumusețea și măestria cu care e zidită Mănăstirea dela Curtea de Argeș. Va uita poate nu peste mult timp ceace i-ai spus și odata cu asta și numele ei. Dacă mijloacele vor permite însă să fie vizitată, apoi mai mult decât sigur, că n'are să mai fie uitată niciodată.

Excursiunile sunt neglijate complectamente la cea mai mare parte din școile noastre, cu toate că se știe destul de bine, că ele constituie unul dintre mijloacele cele mai eficace pentru înțelegerea deplină a studiului istoriei și geografiei.

Trebuie să se sfârsească cu credința aceea, că învățământul nu se poate face decat în atmosfera strâmtă și îmbăcsită a celor patru pereți ai clasei.

* * *

În legătură cu acestea, nu pot să trec cu vederea frumoasa excursie ce s'a făcut sâmbătă 24 Maiu a. c. la Alba Iulia, vechea cetate, care în cursul veacurilor, a fost martoră la toate chinurile Românilor năpăstuiți de vitregia soartei și mai târziu la strălucita isbândă a dreptății.

Șase colegi din jurul Aiudului, au avut frumoasa idee, să facă împreună cu o parte din elevii școalelor o excursie în orașul nostru. S'au înțales să se întâlnească în Alba Iulia cu toții Sâmbătă. Natura însăși de data asta, a vrut să arate că iubește par'că sufletele nevinovate ale copiilor, căci a fost o zi așa de frumoasă cum n'am prea avut în primăvara asta.

Cel dintăiu — pe la orele 8 dimineața — sosește colegul Gh. Popescu din Măgina, împreună cu 40 elevi de la școala dsale.

Ceva mai târziu a sosit cu un alt autobuz, harnica inv. Dra Hortensia Bratu, Filofteia Bratu și Dl Costan, împreună cu 40 elevi, de la șc. prim. din Poiana și Cacova; apoi Dnii Florian Sârbu și Milaci, împreună cu vreo 53 elevi, de la șc. prim. din Gârbova de jos și Gârbovița.

De dimineață excursioniștii au vizitat împrejurimile cetății și cimitirul eroilor.

La ora 10 s'au îndreptat către revizoratul școlar. Cei șase colegi au mers să comunice Dlui Revizor scopul venirii și să-l invite totdeodată a-i însoți. Dl Revizor Sasu a luat cunoștință cu o deosebită plăcere și i-a felicitat totdeodată pentru ideia ce au avut. Dsa neputând să-i însoțească, întrucât era ocupat cu lucrări urgente de birou, a delegat pe Dl Magda să-l înlocuiască. De la

revizorat, excursioniștii însoțiții de Dnul Magda și Dnul Traian Ocnean, au mers să viziteze biserica încoronării. Înainte de a intra înăuntru, Dl Magda a vorbit copiilor în cuvinte alese despre acest Sf. Locaș și mare monument istoric. A spus apoi cum s'a făcut încoronarea și li s'a arătat baldachinul sub care au fost încoronați Regele Ferdinand și M. S. R. Maria.

Au vizitat apoi Muzeul Unirii, care le-a provocat copiilor momente de o adevărată bucurie sufletească. Au rămas surprinși când au văzut cele câteva pasări și animale împăiate. I-a frapat apoi bustul în bronz al M. S. Regelui Mihai. S'a făcut un cerc mare în jurul copilului rege. Un zâmbat naiv — prin care se întrezărea o adevărată iubire pentru El și totdeauna semnificația unui legământ de credință — îi adresă fiecare copil.

I-a impresionat adânc și i-a făcut să trăiască câteva momente de amintiri dureroase, când au văzut fotografiile care arătau chipul lui Avram Iancu, la diferite vârste, între care erau și unele decând pribegea nebun. Au mai vizitat apoi sala Unirii și Corcera în care au fost închiși martirii neamului, Horia, Cloșca și Crișan.

După masă au luat hotărîrea să se fotografieze. Au invitat și pe Dl. Revizor M. Sasu și Dnii Subrevizori Ocneanu și Maca. Dlor au răspuns bucuroși invitației făcute, și s'au fotografiat cu excursioniștii.

Elevii s'au despărțit apoi pe comune și s'a dat o mică întrecere de cântări. Laude revin inimosului inv. Fl. Sârbu, care deși a avut copii puțini, totuși, a executat câteva coruri pe două voci destul de bine reușite.

Seara pe la orele 8, au părăsit Alba-Iulia ultimile două autobuze, în cântecele patriotice ale copiilor, cari exprimau o vădită satisfacție sufletească, și cari duceau cu ei un *nou bagaj de cunoștințe* și o doză mărită a *iubirei de patrie și neam*.

Iată o zi în care s'a învâțat cu adevărat câteva lecții de istorie.

Felicităm pe această cale pe cei șase colegi pentru ideea salutară ce au avut și am dori ca exemplul Dlor să fie urmat de cât mai mulți.

26 Maiu 1930.

G. R. Indeanu.

Spicuri pedagogice.

„Dacă o națiune cu educație mai înapoiată dorește să biruie împotriva altora mai înaintate, trebuie să-și întregească și să ridice școala.“

John Adams.

„Increderea entuziastă în valoarea idealurilor umane, e lucrul cel mai de preț, pe care elevul îl poate învăța dela profesorii săi.“

H. Münsterberg.

„*Lucrul esențial în personalitatea educatorului, nu-i cultura lui, nu-i energia, nu-i meșteșugul, nu-i abilitatea și nici practica; ci Entuziasmul Pedagogic. Un profesor, care nu simte frumusețea sfântă a misiunii sale, și care vine la catedră, nu fiind-că inima lui e plină de dorul de-a învăța tinerimea, ci ca la o slujbă oarecare, aduce grele dezastre elevilor, și, mai mari, lui însuș.*”

H. Münsterberg

„*O civilizație este un țesut de noțiuni, idei și sentimente.*”

F. Rauch.

„*Secretul strategic a lui Napoleon pentru care a învins a fost că în punctul său de acțiune a arătat totdeauna mai multă putere de cât adversarii săi, cari erau de o sută de ori mai mulți.*”

„*Neînțelegerea, cearta au ruinat țări, deci când ne gândim la fericitele roade ale buneii înțelegeri și asociației.*”

N.

„*Ideile în școală să se ia din fapte cât mai apropiate de sufletul copilului. Exemplele să se ia din mediul natural al țării noastre.*”

L. Antonescu.

„*A fi educatorul celui mai tânăr, ori mai puțin luminat decât tine, e una din cele dintâiu datorii.*”

P. Monroe.

„*Nu se poate lucra adânc decât prin sentimente, iar sentimentele nu se predau, ci se transmit, deci trebuie să le ai tu educatorule înainte.*”

A. Comte.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențios de către cei vizați.

No. 1740/1930,

Obiect: *Inchierea anului școlar.*

On. Minister al instrucțiunii a luat următoarele dispozițiuni în legătură cu incheierea anului școlar la toate școlile primare din țară:

Cursurile vor înceta la 15 Iunie, examenul de fine de an va începe pe ziua de 19 Iunie, cu elevii de clasa a patra pentru ca aceștia să aibă timpul necesar de a se prezenta la examenele de admitere în școlile secundare.

Elevii vor depune examenul din materia obiectelor principale.

La școlile cu un singur învățător, examenul va dura o singură zi; la cele cu mai mulți învățători, atâtea zile câți învățători sunt.

În clasa V-a și a VI-a unite, va ține examenul o singură zi.

Examinarea va fi numai orală și va avea un caracter de festivitate, la care vor fi invitați și părinții elevilor.

Promovarea dintr'o clasă dintr'alta se va face pe baza notelor trimestriale.

Pentru elevii din clasa VII-a, examenul de absolvire se va ține între 23—26 Iunie, în centrele fixate de revizoratele școlare în prezența revizorului, a subrevizorului sau a unui delegat al directoratului regional respectiv.

Școalele și grădinile de copii cu 1 post, cum sunt cele mai multe în județul nostru, vor putea face examenele în ziua de 15 I. c. care cade Dumineca, când vor putea lua parte mai ușor și părinții elevilor. Toate școlile vor expune spre vedere publică lucrul de mână ale elevilor și elevelor.

No. 1739/1930.

Obiect: *Cursuri de vară pentru învățători.*

Ministerul instrucțiunii a hotărît ca anul aceasta să se țină cursuri de vară de perfecționarea didactică și cursuri pedagogice pentru învățătorii ajutori.

Aceste cursuri se țin astfel:

La *Câmpulung* (Muscel) pentru învățătorii minoritari din teritoriile alipite (perfecționare drept civic, limba română, istoria și geografia).

La *Iași* școala normală de băieți, pentru învățătorii ajutori și stagieri bărbați din regiunea directoratelor Iași, Chișinău și Cernăuți.

La *școala normală din Constanța și R.-Vâlcea* învățătorii de aceeași categorie din directoratele Cluj, Craiova, București, Timișoara.

La *școala normală de fete iași*, învățătoarele stagiare și ajutoare din regiunea inspectoratelor Iași, Chișinău, Cernăuți.

La școalele normale de fete din: Sf. Gheorghe și T.-Severin învățătoarele stagiare și ajutoare din regiunile București, Cluj, Craiova, Timișoara, iar la școala normală de conducătoare din Brașov pentru conducătoarele de grădini de copii.

Întreținerea privește pe candidați Doritorii de a urma aceste cursuri se vor adresa cu cererile lor revizoratelor școlare cel mai târziu până la 10 Iunie. Fiecare candidat trebuie să și aducă lingerie de pat și corp.

No. 1741—1930.

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință că la Rev. nostru se află depozitată broșură „RĂZBOIUL ROMÂNIEI“ de dl Ovidiu Hulea, directorul Liceului Titu Maiorescu din Aiud. Costul broșurei de exemplar e 3 lei. Cum aceasta broșură scrisă fiind pentru popor o recomandăm ca premiu elevilor merițoși cu ocazia serbărilor de încheierea anului școlar. În consecință Dnii Directori sunt rugați ași anunța lipsurile spre a-le trimite exemplarele ce doresc a distribui spre scopul menționat.

No. 1664—1930.

Camera de agricultură din Turda a editat „Catechismul avicultorului” de Dr. Antoniu Lika Lantosz tradusă în românește de Ioan Pleșia. Cum aceasta broșură a fost editată cu scopul de-a contribui la popularizarea cunoștințelor de avicultură sistematică, ram de producție agricolă foarte rentabilă, o aflăm potrivită a o distribui ca premiu elevilor meritoși dela școala DV. Costul acestei broșuri e de 50 lei per exemplar. La o comandă mai mare de 10 exempl. se dă o reducere de 15 lei la bucată. Comenzile le veți face dela Camera de agricultură din Turda. *Revizor Șc., M. Sasu*

No. 1746—1930

Avem onoare a Vă aviza că în baza ord. On. Ministr al Instr. Publice No 33299—930 V-am transpus două exemplare Formulare lit. B. din Situația Generală de finea anului școlar 1929/930, cu îndrumarea de a le complecta cu date exacte conform instrucțiunilor de pe formulare. Din acele exemplare unul se va restitui Revizoratului școlar până la data de 10 Iulie a. c. iar celalt îl veți păstra în archiva școliei.

Intru cât nu vă veți conforma ord. nostru prezent, vom aplica față de DV. sancțiunile prevăzute în lege.

Comitetul școlar al județului Alba. Cluj

No. 1722/1930.

Către toate comitetele școlare din județ,

Cu ocazia apariției revistei „ROMÂNIA LITERARĂ” a cărei prim-redactor e dl Ovidiu Hulea binecunoscut în cercurile literare, ținem de o noastră datorie de-a o recomanda tuturor Comitetele școlare din județ, cari printr'un abonament anual relativ ieftin de 300 Lei vor contribui la susținerea unei opere de interes cultural general. Și aceasta cu atât mai ales cu cât în Ardeal lipsa unei reviste de felul acesteia se cunoaște de mult. Nu ne îndoiim că Comitetele școlar vor putea să și facă datoria atunci când e vorba de susținerea unei reviste care urmărește o largă și sănătoasă culturalizare a cărei chezeșie stă în colaborarea unui mănunchiu de vrednici și distinși colaboratori ca I. Agârbiceanu, Gh. B. Dima, Al. Ciura, E. Isac și alți valoroși scriitori.

Alba-Iulia, la 24 Maiu 1930.

Președinte :
Dr. Emil Pop.

Secretar :
M. Sasu.

Asociația învățătorilor, secția jud Alba

No. 32/1930

Convoc comitetul Asociației noastre: (Dnii Ioan Simulescu, Ioan Udrea, Gheorghe-Albu, Ioan Lucaci, Emil Chescheș, Petru Pătrângerar, Andreiu Floaș, Grigorie Ursu) pe ziua de 9 Iunie

(a doua zi de Rusalii) la ora 1, la școala primară de stat „Avram Iancu”, în Alba-Iulia, cu următoarea ordine de zi:

1. Alegerea delegaților în consiliul regional și în consiliul general.

2. Chestiuni curente interesând Căminul învățătorilor.

3. Eventuale.

Ar fi de dorit ca la această ședință se partiripe și Domnii cenzori:

Ioan Pavel, Iosif Herdea, Silvestru Morușca.

Apoi bineveniți ar mai fi și alți colegi de prin apropiere.

Sebeșel, la 25 Maiu 1930

Presedinte:

A. Duvlea

ȘTIRI.

* Statele de plată de pe luna curentă au fost înaintate la Directorat pentru ordonanțare.

* Dnii învățători din Ciuguzel, Hopârta și Lopadea Nouă sunt rugați a se prezenta imediat la d. revizor M. Sasu în Aiud, ca să-și ridice salarul de pe luna trecută.

* Anunțăm cu plăcere căsătoria dș. Valeria Popescu cu dl. Gheorghe Toma, ambii învățători la școala noastră din comuna Ighiel. Dorim multă fericire.

* Să nu se uite, că în ziua de 12 l. c. vor avea loc în Aiud adunarea generală extraordinară a Cooperativei și Societății de ajutorare. Toți membrii acestor societăți să ia parte la adunare.

* Direcțiunile școlare, cari au primit aviz, că li se vor trimite material didactic, sunt rugate să se prezinte în 12 l. c. în Aiud, de unde li se va da materialul cerut. Cu poșta nu mai putem expedia acest material deoarece nu putem plăti cheltuelile de transport.

* Cărțile de premii să se procure numai dela Cooperativa noastră din Aiud, fiindcă numai așa vom dovedi, că sprijinim cooperaja română.

* Transferările în învățământul primar efectuându-se de directoratele regionale, tabloul locurilor rămase vacante se va publica în Monitorul Oficial între 1—15 Iunie, pentru numirile ce urmează a se efectua la 5 Iulie.

DIVERSE.

Nu știați că:

„În China e un pod lung de 144 Km.”

„Peste 30 de ani, cel mult, omul îmbrăcat în haine anume, va putea zbura cu o viteză de 50 Km. pe oră.” (Edison).

La Polul Nord s'a descoperit o întindere de pământ de 12 milioane Km² acoperită cu păduri, vîetăți cu totul necunoscute și fel de fel de metale.

Câți școlari și studenți sunt în Cehoslovacia.

După statistica învățământului din Cehoslovacia se află în Cehoslovacia un număr de 21.370 școli de toate categoriile, dela școlile primare rurale până la școlile superioare. La toate aceste școli învață 2.250 000 persoane, dintre cari 1.005.000 femei. În ultimul timp numărul femeilor la școlile cehoslovace este în continuă creștere. În unele școli elevele formează 50% din numărul total al celor înscriși. În școlile superioare studentele formează 15%. În numărul total de 35.000 studenți, femeile formează 5000. În școlile medii elevele formează 28%, în școlile de specialitate 40%, în școlile urbane 45%, în celelalte școli 50%.

Numărul femeilor a crescut în ultimul timp considerabil mai cu seamă în școlile speciale, economice și comerciale.

Poșta Redacțiunii.

Dș. A. P. în C. Am primit scrisoarea DV. și Vă comunicăm că nu ni s'a predat nici un articol dela DV. Articolul trimis publică în numărul prezent. Vă mulțumim și salutăm călduros.

D. T. C. în R. Articolul, ce ne-ați trimis despre școlile ambulante, nu se poate publica în felul cum e scris.

D. I. M. în M. „Zece Mai” sosind prea târziu nu se mai poate publica.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anunț

Prin aceste se aduce la cunostință direcțiunelor școlilor primare și grădinelor de copii, că se află pontru clase, de vânzare relieful M. S. Regelui Mihai al României cu prețul de 40 lei, la Dl. Profesor Mișu Antonescu din Aiud, strada Mircea Vodă 23.

La Cooperativa Invățătorilor Aiud

se pot trage pe pânză bună și provedea cu lețe și verigi solide toate hărțile și tablourile din școlile noastre și anume:

1.	Harta județului Alba	Lei	200
2.	„ României	„	300
3.	„ Europei	„	300
4.	„ Asiei	„	300
5.	„ Africei	„	300
6.	„ Americelor	„	340
7.	„ Australiei	„	260

Tablourile istorice și intuiție 70 lei per bucată.